

بررسی تاثیر خانواده بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان متوسطه اول

حسین وطنی

استادیار معلم، گروه زبان انگلیسی، آموزش و پرورش شهرستان رشتخوار، ایران

H.vatani@yahoo.com

چکیده

در هر نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی به عنوان مهمترین شاخص توفیق فعالیتهای علمی و آموزشی محسوب میشود، بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از اهمیت خاصی نزد پژوهشگران علوم تربیتی و روانشناسی برخوردار است. یکی از موثرترین عوامل رشد انسان محیط خانوادگی است. انسان در محیط خانواده، حس محبت و امنیت و توانایی یادگیری را کسب می کند و از طریق کیفیت روابط بین والدین خود و همچنین بازی کردن با برادران و خواهران خود و یا سایر کودکان مهارتهای اجتماعی لازم را برای سازگاری بهتر می آموزند. هدف از پژوهش حاضر بررسی جایگاه خانواده بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع ابتدایی است. جامعه آماری شامل کلیه دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهرستان رشتخوار در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ می باشد. تعداد نمونه این پژوهش ۱۹۶ نفر است که به وسیله جدول انتخاب نمونه مورگان و به صورت نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شد. روش انجام پژوهش از نوع همبستگی است و ابزار مورد استفاده در پژوهش دو پرسشنامه جوعاطفی خانواده و انگیزه پیشرفت تحصیلی بود. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و ضریب همبستگی استفاده شده است. یافته ها: نتایج پژوهش نشان داد که جو عاطفی خانواده بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان موثر است.

واژه های کلیدی: خانواده، پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان، مقطع ابتدایی، شهرستان رشتخوار

مقدمه

یکی از جنبه های کارآمدی خانواده در عملکرد تحصیلی فرزندان پدیدار می شود. موفقیت یا شکست در اعمال تحصیلی می تواند ناشی از کارکردهای سالم یا ناسالم خانواده باشد هرچند که این مفهوم (موفقیت یا شکست تحصیلی) چندعاملی است و عواملی مانند عوامل فردی، درون سازمانی و برون سازمانی در آن دخیل است (تمنایی فر، ۱۳۱). بدون تردید باید گفت که خانواده نقش ویژه ای در الگو شدن و آموزش دادن رفتارها و میزان های اخلاقی و اجتماعی دارا می باشد. هر گونه ارتباط و وابستگی والدین به فرزند و یا فرزند به والدین و یا والدین با یکدیگر به عنوان پایه ای برای ارتباط اجتماعی بعدی فرد می توانند مورد الگو و سرمشق قرار گیرند. کودک سخن گفتن، راه رفتن، آداب معاشرت، آداب غذا خوردن، طرز لباس پوشیدن، نحوه برخوردها، مسئولیت پذیری، مهر و صفا، پرخاشگری، رفتار کناره جویانه، محبت، شجاعت، عاطفه، تعاون، کمک به دیگران، ظلم و تجاوز و ... را از پدر و مادر خود فرا می گیرد. اصولاً در روان شناسی کودک خصوصاً در سال های قبل از دبستان رفتار کودک به عنوان آینه ای از رفتار والدین به حساب می آید. بنابراین تأثیر خانواده در رشد اجتماعی فرزندان به وضوح روشن است و یکی از عوامل مؤثر در شکل گیری رفتار، خانواده است. محیط خانواده اولین و با دوام ترین عاملی است که در رشد شخصیت افراد تأثیر می گذارد. چنانکه می دانیم، کودک خصوصیات زیادی را از والدین خود به ارث می برد و از این راه پدر و مادر زمینه رشد و پیشرفت افراد را فراهم می کنند. نفوذ والدین در بچه ها تنها محدود به جنبه های ارثی نیست (ثابت قول، ۱۴۰۱). تحقیقات نشان داده است تجارب خانوادگی تأثیر عمده ای بر تکامل فرد در طول دوره نوجوانی و بعد از آن دارد و ارتباطات خانوادگی سایر جنبه های زندگی نوجوان مانند موفقیت تحصیلی را تحت تأثیر خود قرار می دهد (بایرن و همکاران، ۲۰۰۲). دگرگونی های سریع و گسترده علوم، انسان را با شرایط و مشکلات پیچیده ای روبه رو کرده است. برای همگامی با این تحولات و تأمین بهداشت روانی جامعه، نیاز به یک نیروی محرکه احساس می شود. یکی از ابعاد مهم در راستای توسعه علوم، فراگیری آن است. در شرایطی که راهیابی به دانشگاه به عنوان مکانی برای آموختن دانش، برای پیشرفت جامعه، جوانان و خانواده ها امری ضروری به نظر می رسد، توجه به انگیزه از اهمیت خاصی برخوردار می شود. افراد کارآمد، متخصص، و دارای سلامت جسم و روان در پیشبرد اهداف جامعه نقش مهمی دارند (رضا خانی، ۱۳۸۶). از آنجا که فرزندان هر خانواده، آینده سازان مملکت هستند، پیشرفت تحصیلی آنها امری است که پس از سلامت جسمی و روانی، از اهمیت ویژه برخوردار است. پیشرفت تحصیلی به جلوه ای از وضعیت تحصیلی دانش آموز یا دانشجو اشاره دارد که این جلوه ممکن است نشان دهنده نمره یک دوره، میانگین نمرات برای مجموعه ای از دوره ها در یک درس یا میانگین نمرات دوره های مختلف باشد. (ولترز، ۱۹۹۸)

در هر نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی به عنوان مهمترین شاخص توفیق فعالیت های علمی و آموزشی محسوب می شود، بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از اهمیت خاصی نزد پژوهشگران علوم تربیتی و روانشناسی برخوردار است. پیش بینی پیشرفت تحصیلی از نقطه نظر علمی و کاربردی دارای اهمیت است. پیشرفت تحصیلی یکی از عوامل مقبولیت در کلاس درس است. همچنین برای به دست آوردن یک شغل و درجات مختلف آن دارای اهمیت است. اهمیت پیشرفت تحصیلی از بعد دیگری نیز قابل تأمل است. از آنجا که هر نظام تربیتی به جهت حصول بهترین شرایط و نتایج و رفع کمبودها و موانع در سراسر فرآیندهای آموزشی و پرورشی نیز دانش آموختگانی هستند که واجد برخی ویژگیها شده اند، پیشرفت تحصیلی می تواند یکی از مهمترین و عینی ترین معیارها برای بررسی و ارزیابی کارایی نظامهای تربیتی باشد. (مهر افروز، ۱۳۸۱) وقتی فرد از انگیزه پیشرفت بالایی برخوردار باشد، برای یادگیری، مهارت های لازم و راهکارهای مناسب را می یابد. بر اساس نظریه های مشوق انگیزش مانند نظریه اورمیر^۳ و لوری^۴، افراد در زمینه هایی که برایشان مهم است یا نتایج و پی آمدهای آن را مطلوب می دانند، پیشرفت بیشتری خواهند داشت.

1. Byrne
2. Wolters
3. Overmier
4. Lawry

نایلینگ (۲۰۱۰)، در یک مطالعه طولی در مورد تاثیر عوامل مختلف خانوادگی و آموزشی بر روی نتایج تحصیلی گروه‌های مختلف دانش‌آموزی با بررسی متغیرهای جمعیت‌شناختی و درون‌داده‌های آموزشی آنها، به این نتیجه رسید که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان با مؤلفه‌های چندگانه خانوادگی همانند باورها و انتظارات والدین، اعمال انضباطی و مداخلات والدین، محیط عاطفی حاکم بر خانواده و منابع در دسترس خانوادگی ارتباط دارد. سنت و همکاران (۲۰۰۹)، در مطالعه‌ای با عنوان تاثیر روابط خانوادگی بر نحوه پردازش اطلاعات و سازگاری آموزش یک نمونه ۲۱۰ نفری دانش‌آموزان پایه اول مشخص کردند که وجود روابط بین والدینی ناایمن به طور غیر مستقیم با پیشرفت تحصیلی ضعیف و پردازش منفی اطلاعات در وقایع استرس آور مرتبط با همسالان رابطه دارد که این وضعیت افزایش ناسازگاری کودک در طی یک دوره یکساله را پیش‌بینی می‌کند. رانسدل (۲۰۰۱) در پژوهش‌های بین فرهنگی بیان می‌کند که در پیشرفت تحصیلی، دانشجو علاوه بر عوامل شناختی مانند هوش و استعداد، باید سهم بیشتری برای عوامل غیر شناختی مانند وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده، روابط خواهر برادری، و حمایت والدین در امر تحصیل فرزند در نظر گرفت. لاستر، مک آدو و پیپز (۱۹۹۴) تحقیقی به منظور شناسایی عوامل مرتبط با پیشرفت تحصیلی و سازگاری در کودکان آمریکایی-آفریقایی تبار انجام دادند نتایج تحقیق آنها بیانگر رابطه مثبت میان عوامل نامطلوب موجود در محیط خانواده و مشکلات آموزشی و رفتاری کودکان بوده است. کوردک و فاین (۱۹۹۴) طی تحقیقاتی به این نتیجه رسیدند که پذیرش در خانواده و مهار خانواده به عنوان عوامل تعیین کننده سازگاری در نوجوانان مطرح می‌باشند. برد و هریس (۱۹۹۰) در مورد نقش حوادث فشارزای زندگی و حمایت اجتماعی و پیشرفت تحصیلی نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی به طور مستقیم با پیشرفت دانش‌آموز که با نمره معدل محاسبه می‌شد ارتباط داشت.

احمدی (۱۳۸۳) نشان داد که بین جو عاطفی خانواده و بحران هویت، رابطه وجود دارد. محسنی کوچ اصفهانی (۱۳۷۶) در پژوهش خود در رابطه با افت تحصیلی، از دانش‌آموزان خواسته بود که مهمترین عواملی که موجب افت تحصیلی در آنها می‌شوند را نام ببرند. نتایج حاکی از آن است که از نظر دانش‌آموزان خانواده مهمترین عاملی است که در پیشرفت تحصیلی آنها مؤثر است. جمشیدی (۱۳۷۶) نیز به رابطه موضع کنترل با هدف مداری، گرایش به کار و تکلیف، گرایش به پیشرفت، همیاری اجتماعی، شهرت طلبی و عزت نفس اشاره کرده است. شخصیت کودکان و نوجوانان در متن خانواده، در کنار پدر و مادر شکل می‌گیرد و تاثیر خانواده بعنوان اولین بنیان و پایگاه تعلیم و تربیت و نخستین مدرسه کودکان می‌باشد و در مورد پیشرفت تحصیلی فرزندان و آینده سازان نقش اساسی را دارند. با توجه به اینکه خانواده اولین عامل تاثیرگذار در رشد، تربیت و آموزش فرزندان می‌باشد بدین لحاظ بایستی بیشترین توجه به این نهاد کوچک جامعه جلب شود و با در نظر گرفتن تاثیرات مثبت وضع عملکرد خانواده در پیشرفت تحصیلی فرزندان همواره کوشش و اهتمام بیشتری در بالا بردن میزان سواد والدین، رفاه بیشتر خانواده و تامین نیازهای اقتصادی آنها بعمل آید (ثابت قول، ۱۴۰۱)

با توجه به مطالب و پژوهش‌های فوق و به دلیل آنکه فرزندان هر خانواده آینده سازان کشور هستند و پیشرفت تحصیلی آنها امری است که پس از سلامت جسمی و روانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و همچنین به دلیل نقش مهم و مؤثر الگوی تربیتی والدین در پیشرفت تحصیلی فرزندان، و از آنجا که بیشتر پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه نقش خانواده و پیشرفت تحصیلی فرزندان به دانش‌آموزان دوره متوسطه اول یا دبیرستان پرداخته است، در این پژوهش تلاش شد تا به بررسی تاثیر خانواده بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پرداخته شود.

5.Nailing

6.Sonnette et al

7.Ransdell

8.Luster& Macadoo, Hariett& pipes

9.Kurdek & Fine.

1 .Bird, G.W.,Harris

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری کلیه‌ی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه اول شهرستان رشتخوار در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ است که تعداد آنها ۴۰۰ نفر می‌باشد. از بین آنها ۱۹۶ نفر به عنوان نمونه آماری در پژوهش حاضر شرکت داشتند. که به وسیله جدول انتخاب نمونه مورگان و به روش تصادفی ساده انتخاب شدند. ابزارهای اندازه گیری شامل پرسشنامه جو عاطفی خانواده که در سال ۱۳۷۳ توسط محمود نودرگاه به منظور سنجش جو عاطفی خانواده ساخته شده و شامل ۳۵ سؤال ۵ گزینه‌ای با گزینه‌های (هرگز، کم، گاهی، زیاد، خیلی زیاد) است. روایی محتوایی این تست با توجه به نظر متخصصان تأیید شد. ضریب پایایی این تست با استفاده از روش دونیمه کردن معادل ۰/۹۴ گزارش شده است و می‌توان نتیجه گرفت که این آزمون از اعتبار خوبی برخوردار است. پرسشنامه دیگر مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه سنجش انگیزه پیشرفت تحصیلی است که توسط آمنه سادات کاظمی به منظور سنجش انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان تهیه شده که شامل ۱۲ زیر مقیاس: اعتماد به نفس، کمال گرایی، رقابت جویی، نیاز به توجه و تشویق، قدرت طلبی، هدف مداری، گرایش به تحرک و پیشرفت، وابستگی اجتماعی، آینده نگری، همیاری اجتماعی، انگیزه پیشرفت و مکان کنترل می‌باشد. روایی محتوایی این تست بنا بر تأیید سازنده آن و نیز اساتید و متخصصان تحقیق است. ضریب اعتبار این تست با استفاده از روش آلفای کرونباخ معادل ۰/۸۳ گزارش شده است.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی این پژوهش شامل میانگین و انحراف معیار نمونه برای مقیاس جو عاطفی و زیر مقیاس‌های انگیزه پیشرفت تحصیلی در جدول ۱ ارائه شده است. و در جدول ۲ ضریب همبستگی بین این دو متغیر نشان داده شده است.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمره آزمودنی‌ها در متغیرهای مورد بررسی

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
اعتماد به نفس	۱۹۶	۱۰/۲۱	۱/۱۴	گرایش به تحرک و پیشرفت	۱۹۶	۲۵/۴۵	۳/۱۲
کمال گرایی	۱۹۶	۱۰/۱۵	۱/۲۴	وابستگی اجتماعی	۱۹۶	۵/۲۵	۱/۲۵
رقابت جویی	۱۹۶	۵/۵۲	۱/۴۵	آینده نگری	۱۹۶	۷/۵۶	۱/۳۵
نیاز به توجه و تشویق بیرونی	۱۹۶	۱۵/۳۲	۳/۳۲	همیاری اجتماعی	۱۹۶	۴/۸۸	۱/۵۴
قدرت طلبی	۱۹۶	۱۱/۱۴	۱/۶۵	انگیزه مشارکت	۱۹۶	۸/۲۳	۱/۶۸
هدف مداری	۱۹۶	۱۵/۲۱	۱/۲۵	مکان کنترل	۱۹۶	۷/۳۶	۲/۶۵

جدول ۲: نتایج ضریب همبستگی پیرسون مربوط به رابطه بین جو عاطفی خانواده با زیر مقیاس‌های انگیزه پیشرفت تحصیلی

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معناداری	متغیر	ضریب همبستگی	سطح معناداری
مقیاس اعتماد به نفس	۰/۰۸۹	۰/۳۲۵	گرایش به تحریک و پیشرفت	**۰/۴۲۱	۰/۰۱
			جو عاطفی		
مقیاس کمال گرایی	۰/۲۵۶	۰/۱۲۵	وابستگی اجتماعی	*۰/۳۲۵	۰/۰۵

	جو عاطفی		جو عاطفی
۰/۱۵۹	مقیاس آینده نگری جو عاطفی	۰/۰۵	مقیاس رقابت جویی جو عاطفی
-۰/۲۵۶		**۰/۳۵۶	
۰/۰۱	همیاری اجتماعی جو عاطفی	۰/۰۷۹	مقیاس نیاز به توجه و تشویق بیرونی جو عاطفی
**۰/۵۱۰		۰/۲۵۴	
۰/۰۵	انگیزه مشارکت جو عاطفی	۰/۰۱	مقیاس قدرت طلبی جو عاطفی
*۰/۳۴۹		**۰/۴۲۱	
۰/۰۵	مکان کنترل جو عاطفی	۰/۰۱۱۰	مقیاس هدف مداری جو عاطفی
*۰/۳۱۱		۲۴۵	

معناداری در سطح ۰/۰۱ (***)، معناداری در سطح ۰/۰۵ (*)

بررسی نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها بیانگر این است که از بین زیر مقیاسهای انگیزه‌ی پیشرفت زیر مقیاسهای رقابت جویی ($r=0/356$) در سطح معناداری $P \leq 0/05$ و قدرت طلبی ($r=0/421$)، $P \leq 0/05$ و گرایش به تحریک و پیشرفت ($r=0/325$)، $P \leq 0/01$ و وابستگی اجتماعی ($r=0/352$)، $P \leq 0/05$ و همیاری اجتماعی ($r=0/452$) $P \leq 0/01$ و انگیزه مشارکت ($r=0/256$)، $P \leq 0/05$ و مکان کنترل ($r=0/253$) در سطح معناداری $P \leq 0/05$ معنادار بوده و فرض صفر در مورد آنها رد می‌شود و سایر زیر مقیاسها فاقد معناداری آماری بوده و فرض صفر در مورد آنها رد نمی‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش رابطه بین خانواده با انگیزه یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسر مقطع متوسطه اول شهرستان رشتخوار مورد بررسی قرار گرفت. پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و بررسی عوامل مؤثر در آن، موضوع مهمی است که بخش عمده‌ای از پژوهش‌های علوم تربیتی و روانشناسی را به خود اختصاص داده است. همچنین خانواده نخستین نهاد زندگی اجتماعی کودک است که در شکل‌گیری عاداتها و اندیشه‌های اجتماعی کودک نقش بسیار مهمی دارد. در هر نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی به عنوان مهمترین شاخص توفیق فعالیت‌های علمی و آموزشی محسوب می‌شود. شناسایی متغیرهای پیشین کارکرد تحصیلی، از یکسو پیشگیری از پیامدهای شکست در مدرسه و پدیدآوری محیطی خوشایند برای یادگیری را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر می‌تواند در دست‌یابی به روشهای مناسب و تکیه بر اولویتهای کاربردی کمک‌کننده باشد (جباری فر و همکاران، ۱۳۹۴). محققان توافق دارند که علاوه بر آموزش، بسیاری دیگر از عوامل از جمله محیط، مدرسه، خانواده، سبک والدگری و محیط اجتماعی که کودک در آن زندگی می‌کند و همچنین ویژگی‌های فردی همچون هوش، شخصیت، سن و ... در عملکرد تحصیلی او نقش مهمی را ایفا می‌کنند. از سویی کودکی به عنوان دوره‌ای همراه با تحول و تغییرات چشمگیر در رشد، که در آن پیشرفت تحصیلی تحت تأثیر متغیرهایی چون: سازه‌های مربوط به خود، روش آموزش، عوامل مرتبط با مدرسه، عوامل کارکردی-ساختاری خانواده و ... است؛ پژوهشگران را با این سؤال مواجه ساخته است که پاره‌ای از عوامل مرتبط با خانواده و فرد در جریان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر چگونه است. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش خانواده بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دخترانه دوره ابتدایی صورت گرفت. بطور کلی نتایج به دست آمده حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که بین کارکرد پایین خانواده با کارایی ضعیف تحصیلی نوجوانان دوره ابتدایی رابطه معناداری وجود دارد. خانواده‌هایی که از نظر پاسخ به نیازهای عاطفی اعضای خود ضعیف‌ترند، احتمال بیشتری دارد که از نظر پاسخگویی به نیازهای انگیزه‌ای فرزندان‌شان در حیطه تحصیل نیز ضعیف عمل کنند. همچنین یافته‌ها حاکی از آن بود که وضعیت تحصیلی دانش آموزان خانواده‌هایی با وضعیت اقتصادی ضعیف در مقایسه با دانش آموزان با وضعیت اقتصادی بالا بیشتر بود. همچنین یافته‌ها نشان داد که جو عاطفی خانواده با بیشتر زیر مقیاسهای انگیزه پیشرفت رابطه معنی‌دار دارد. یعنی بین جو عاطفی خانواده با حس رقابت جویی و قدرت طلبی برای پیشرفت و گرایش به تحریک و پیشرفت و وابستگی اجتماعی برای پیشرفت تحصیلی و

همیاری اجتماعی و انگیزه مشارکت و مکان کنترل رابطه مثبت وجود دارد. و نتایج بدست آمده از این پژوهش با یافته‌های بدست آمده از پژوهش‌های قبلی همانند نایلینگ (۲۰۱۰)، سنت و همکاران (۲۰۰۹)، رانسدل (۲۰۰۱)، لاستر، مک آدو و پیپز (۱۹۹۴)، کوردک و فاین (۱۹۹۴)، برد و هریس (۱۹۹۰)، احمدی (۱۳۸۳)، کوچ اصفهانی (۱۳۷۶)، جمشیدی (۱۳۷۶) همسو است. با بررسی نظریه‌های مختلف دریافتیم که خانواده جزء نهادهای اولیه و اساسی در تولید شخصیت می‌باشد. اولین مؤسسه‌ای که فرد را به زندگی اجتماعی آشنا می‌سازد خانواده است و از آنجا که نهادهای خانه و مدرسه هر دو وظیفه تعلیم و تربیت افراد را بر دوش دارند لذا ارتباط بین این دو نهاد تربیتی لازم و ضروری به نظر می‌رسد. چرا که نه مدرسه می‌تواند بدون همکاری خانواده‌ها رسالت تعلیم و تربیت خویش را به شکل صحیح اجرا نماید و نه خانواده‌ها می‌توانند بدون ارتباط مستمر با این سازمانها در جهت تربیت صحیح و رفع مشکلات تحصیلی فرزندان خود اقدامی مناسب انجام دهند. اصولاً به دو دلیل مهم ارتباط بین مدرسه و خانه توصیه می‌شود. اول اینکه ارتباط بین این دو نهاد باعث ایجاد یک نوع هماهنگی در هدفها، روشها و انتظارات تربیتی و آموزشی بین خانه و مدرسه می‌شود. حسن این هماهنگی این خواهد بود که از بروز تضادها و دوگانگی‌ها و تعارضها در امور تحصیلی و خصوصاً تربیتی فرزندان که موجب بروز سرخوردگی، دلزدگی و افسردگی در فرزندان می‌شود و نتیجه‌ای جز سردرگمی فرزندان ندارد جلوگیری می‌شود.

منابع و مأخذ

۱. جباری فر، تقی و زارعی، حسن و جهانگرد شرقی، محبوبه (۱۳۹۴) نگاهی بر نقش خانواده در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، اولین همایش علمی پژوهشی روانشناسی، علوم تربیتی و آسیب شناسی جامعه، کرمان، <https://civilica.com/doc/439160>
۲. جمشیدی، فریمان (۱۳۷۶) بررسی عوامل انگیزش تحصیلی با موضع کنترل در میان دانشجویان مرکز آموزش عالی ضمن خدمت فرهنگیان و مراکز تربیت معلم استان زنجان. پایان نامه کارشناسی ارشد.
۳. رضا خانی، سیمین دخت (۱۳۸۶). بررسی انگیزه درونی و بیرونی پیشرفت تحصیلی دانشجویان. فصلنامه اندیشه‌های تازه علوم تربیتی، سال دوم، شماره دوم، بهار ۱۳۸۶.
۴. شریعتمداری، علی (۱۳۸۴). روانشناسی تربیتی، موسسه انتشارات امیرکبیر.
۵. کریمی، یوسف (۱۳۸۰). روانشناسی شخصیت، انتشارات آزمایش متون درسی.
۶. محسنی کوچ اصفهانی، ناهید (۱۳۷۶)، بررسی چگونگی روابط عمومی والدین بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر منطقه سعد آباد. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم تهران.
۷. ثابت قول، محمد (۱۴۰۱). نقش والدین و خانواده در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، نهمین همایش ملی تازه‌های روانشناسی مثبت، بندرعباس، <https://civilica.com/doc/1641680>
۸. مهر افروز، حجت اله؛ شهرآرای، مهر ناز (۱۳۸۱)، بررسی رابطه نگرش نسبت به شیوه‌های فرزند پروری و مکان کنترل با پیشرفت تحصیلی، مجله علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، دوره سوم، سال نهم، شماره‌های ۱ و ۲

9. Bird, G.W., Harris, R.L (1990). A Comparison of Role Strain and Coping Strategies by Gender and family structure among adolesces, journal of early adolescence. Vol, 100, 141-158.
10. Byrne BA, Haddock CK, Poston SC. (2002). Mid American Heart Institute. Parenting style and adolescent smoking. Journal of Adolescence. Health.: 6(30): 418-425.
11. Calat, James.w. (1996). Introduction to Psychology 4 Edition. North Carolina state University Brook/ cole publishing Company (ity).

12. Kurdek, Lawrence, A& Fine, Mark. (1994) Family acceptance and family control as predictors of adjustment in young adolescents. *Child development*. Vol 196(4).
13. Luster, tom& Macadoo, Harriett& pipes,(1994). Factors related to the achivment and adjustment of young African amrican children. *Child development*, vol 196(4).
14. Nailing, Xia. (2010). Family factors and student outcomes. *Rand Corporation, Ph.D. ERICDocument Reproduction Service, Retrieved*<http://www.eric.ed.gov/ERICPortal/recordDetail?accno=EJ302109>.
15. Ransdell, sara(2001). Predicting college success: the importance of ability and non-cognitive variables. *International journal of educational research*, 35,p. 375-364.
16. Sonnette, M.B. And others (2009). Children's Representation of family Relationships, peerinformation, and school Adjustment. *DevelopmentalPsychology*, V 45, N 6, P 1740-1751. Retrieved,<http://www.elsevier.com>.
17. Wolters, C.(1998). Self regulated learning and college, students regulation of motivation. *Journal of Educational Psychology*,2,224-235.